CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD I	**PWYLLGOR GWAITH**
DYDDIAD	**16 RHAGFYR 2013**
PWNC	**CYNIGION CYCHWYNNOL AR GYFER CYLLIDEB 2014/15**
DEILYDD PORTFFOLIO	**Y CYNGHORYDD HYWEL EIFION JONES**
SWYDDOG(ION) ARWEINIOL	**PENNAETH SWYDDOGAETH (ADNODDAU)**
SWYDDOG CYSWLLT	**CLARE WILLIAMS (EST. 2601)**

Rheswm am yr adroddiad:

Fel bod modd i'r Pwyllgor Gwaith baratoi ei gynigion cychwynnol ar gyfer cyllideb 2014/15 i bwrpas ymgynghori arnynt.

A – Rhagarweiniad / Cefndir / Materion

1. CEFNDIR

1.1 Setliad Terfynol Grant Cynnal Refeniw (GCR)
Rhyddhawyd y setliad GCR terfynol ar 11 Rhagfyr 2013. Ar gyfer y Cyngor, mae'r setliad ar gyfer 2014/15 wedi ei osod fel £96.432m. Fodd bynnag, o fewn y cyfanswm yma mae trosglwyddiadau i mewn i'r setliad fel rhan o'r Grant Gweinyddu Budd-daliadau Tai (£111k) a'r grant am y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (£458k). I bob pwrpas, mae'r newidiadau yma'n lleihau'r grant cyffredinol a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru gan £4.253m, dros lefelau 2013/14, canran lleihad, blwyddyn ar flwyddyn, o 4.22%.

1.2 Y Sefyllfa Gyfredol gyda'r Gyllideb Ddrafft

1.2.1 Cymeradwyodd y Pwyllgor Gwaith darged arbedion o £7.75m ar gyfer gwasanaethau yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf, sef ffigwr a bennwyd ar y pryd fel y bwlch tebgol yn y gyllideb ar gyfer 2014/15. Ar hyn o bryd ragwelir y bydd y bwlch cyllidebol am y cyfnod 2014/15 i 2018/19 o gwmpas £15m..

1.2.2 Mae'r cynigion cyfredol ar gyfer y gyllideb ddrafft yn nodi bod arbedion o £7.416m wedi eu cyflwyno gan y gwasanaethau, er bod y ffigwr hwnnw yn cynnwys arbedion o £1.4m nad ydynt wedi eu cadarnhau hyd yma yn y Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae rhagor o waith yn cael ei wneud i benderfynu faint o arbedion y gellir eu gwneud yn y maes gwasanaeth hwnnw.

1.2.3 Mae'r cynigion cyfredol yn seiliedig ar y wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn y setliad terfynol gan Lywodraeth Cymru a ryddhawyd ar 11 Rhagfyr.

1.3 Datganiad yr Hydref gan y Canghellor

1.3.1 Cyflwynodd y Canghellor ei Ddatganiad yr Hydref ar 6 Rhagfyr 2013 a oedd yn cynnwys diweddariad ar gyllid cyhoeddus a'r economi.

1.3.2 Er nad oedd disgwyl i'r datganiad gael effaith sylweddol ar y cyhoeddiadau mewn perthynas â'r setliad ariannol terfynol ar gyfer 2014/15, roedd yn arwydd o'r cyfeiriad teithio.

1.3.3 Yn gyffredinol roedd y Datganiad yn debyg i'r un a wnaed y llynedd ac roedd yn canolbwyntio ar newidiadau o ran twf a gostyngiadau yn y diffyg cyllidebol.

- Roedd llawer o sôn yn Natganiad y Canghellor ac Adroddiad y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol am y rhagolygon ar gyfer economi'r Deyrnas Unedig. Disgwylir i'r GDP godi 1.4% eleni a chynyddu'n raddol wedyn dros y 5 mlynedd nesaf.
- Rhagwelir cynnydd o £66.7m yn 2014/15 a £74m yn 2015/16 yng Nghyllidebau Llywodraeth Cymru. Fodd bynnag, ym marn Llywodraeth Cymru nid yw Datganiad yr Hydref wedi gwneud rhyw lawer i newid y rhagolygon heriol ar gyfer cyllid cyhoeddus yng Nghymru a dim ond newid bychan fu i'r dyraniadau cyllidebol ar gyfer 2014/15 a 2015/16.
- Er nad oes unrhyw doriadau pellach wedi eu cynnig i gyllid llywodraeth leol, rhagwelir mwy o lymder. I gael gwared ar y diffyg, mae'r Canghellor wedi dweud y bydd toriadau gwirioneddol pellach yng ngwariant llywodraeth ganolog yn y Deyrnas Unedig hyd at 2017/18.
- Ni fydd y rhan fwyaf o fudd-daliadau Lles ond yn codi 1% y.f. Yr eithriadau yw pensiynau gwladol a budd-daliadau ar gyfer pobl anabl a gofalwyr y bydd eu budd-daliadau'n codi yn unol â'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr (2.7%).
- Cafwyd newyddion am drethi Annomestig yn Lloegr a Chymru lle bydd cynnydd yn cael ei gapio ar 2% y flwyddyn yn hytrach na chodi yn ôl y Mynegai Prisiau Adwerthu fel sy'n digwydd ar hyn o bryd, er y bydd raid i orchymyn ychwanegol fynd trwy Gynulliad Cenedlaethol Cymru i'r trefniadau hynny ddod i rym yma. Bydd rhai adeiladau adwerthu yn Lloegr gyda gwerth ardrethol o hyd at £50,000 yn cael disgownt o £1,000 yn 2014/15 a 2015/16 a bydd disgownt o 50% yn eu trethi busnes i ddeiliaid newydd adeiladau a fu'n wag gynt am ddeunaw mis. Bydd raid i Lywodraeth Cymru gymeradwyo unrhyw gymorth ychwanegol ar gyfer Cymru.

1.4 Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor

1.4.1 Mae Llywodraeth Cymru wedi trefnu bod £5.154m ar gael yn y cyhoeddiad dros dro ar gyfer y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor yn 2014/15. Mae ein cyfrifiadau ni yn dangos diffyg o rhwng £350k a £460k yn seiliedig ar waith modelu ariannol manwl h.y. yr arian y rhagwelir y bydd yn cael ei dalu dan y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor yn 2013/14, cynnydd o 5% yn y Dreth Gyngor ar gyfer 2014/15 a'r baich achosion mwy sefydlog yn y blynyddoedd diwethaf. Ein cyngor ni yw y dylai'r Awdurdod ragdybio diffyg o £400k o leiaf yn y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor ar gyfer y flwyddyn nesaf.

1.4.2 Fodd bynnag, mae'r setliad terfynol wedi gwneud newid sylweddol i drefniadau cyllido'r cynllun yma, gan fod y grant penodol blaenorol o £458k wedi cael ei rolio i mewn i'r setliad GCR ei hun. Tra mae hyn yn rhoi rhywfaint o ystwythder ar y lefel o gefnogaeth y gellir ei gynnig dan y cynllun yma, mae'n newid yn andwyol y gefnogaeth gyfan mae'r Cyngor yn ei dderbyn o'r setliad grant.

2. Y GYLLIDEB DDISYMUD A'R BWLCH CYLLIDEBOL

2.1 Y Sefyllfa Gyfredol

2.1.1 Yn dilyn rhyddhau'r setliad grant terfynol, mae'r bwlch cyllidebol cyfredol wedi ei ddiwygio i £7.661m ar gyfer 2014/15.

2.1.2 Yn seiliedig ar y newidiadau uchod a'r gwaith sy'n cael ei wneud rhwng y Gwasanaeth Cyllid a'r deilyddion cyllideb, cynigwyd arbedion o £7.416m, sy'n cwrdd yn sylweddol y cyfan o'r bwlch cyllidebol o £7.774m a adroddwyd arno i'r Pwyllgor Gwaith ar 4 Tachwedd 2013 a'r rhagolwg diwygiedig yn codi o'r setliad grant terfynol. Bydd y balans rhwng y bwlch cyllidebol cyfredol a'r cynigion arbedion yn cael ei gwrdd gan ddefnydd o falansau petai arbedion pellach ddim yn cael eu hadnabod.

2.1.3 Y prif feysydd y mae ansicrwydd yn eu cylch yn awr yw:-

- Derbyniadau y Dreth Gyngor a ddisgwylir;
- Dyfodol rhai grantiau refeniw y bydd datganiad yn cael ei wneud ynghylch eu dyfodol dros y misoedd nesaf;
- Gwerth cynnydd chwyddiant ar y gyllideb i'r dyfodol;
- Canlyniadau eleni ac effaith hynny ar lefel y balansau.

2.1.4 Mae praeseptau, ardollau a chyfraniadau i gydbwyllgorau hefyd wedi eu cynnwys yn y gyllideb o ganlyniad i benderfyniadau gan eraill. Ni fydd manylion am y praeseptau a'r ardollau ar gael fel arfer tan ddiwedd mis Chwefror, ychydig cyn pennu'r gyllideb. Dangosir y praesept ar gyfer yr heddlu a'r cynghorau cymuned ar wahân ar bil y dreth gyngor. Yr eitemau eraill yw:-

- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
- Bwrdd Draenio Mewnol
- Gwasanaethau Crwner
- Bwrdd Cadwraeth Towyn Trewan

2.2 Twf yn y Gyllideb

2.2.1 Nodwyd nifer o fidiau twf a phwysau ar wasanaethau ac mae angen i'r Aelodau roi sylw iddynt fel bod modd eu hymgorffori ar lefel briodol. Mae rhai eitemau twf wedi eu cynnwys o fewn y Cynllun Ariannol Tymor Canol ac mae'r rheini'n ymwneud â:-

Pwysau	£000	Sylwadau
Diogelwch i Ysgolion	318	Gweler paragraff 3.2
Newid Demograffig	500	
Costau Cyllido Ychwanegol	598	LGBI, Tâl Cyfartal a £2m y flwyddyn o fenthyca digefnogaeth
Diwygio Lles	77	
Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	400	Baich ychwanegol yn sgil costau sy'n uwch na'r grant sydd ar gael

2.2.2 Wrth gwrs, bydd unrhyw arian twf sydd wedi ei gynnwys yng nghyllideb 2014/15 yn golygu y bydd angen darganfod mwy o arbedion neu wneud mwy o ddefnydd o gronfeydd wrth gefn ac/neu falansau cyffredinol. Gosodir allan y cynigion twf yn y gyllideb yn Atodiad C a gofynnir i'r Aelodau gymeradwyo eu cynnwys yng nghyllideb 2014/15.

3. STRATEGAETH Y GYLLIDEB

3.1 Cynigion ar gyfer Arbedion

3.1.1 Mae'r holl wasanaethau wedi cyflwyno cynigion ar gyfer arbedion o £7.416m a bennwyd. Mae'r gallu i gyflawni'r arbedion hyn yn gymysg, ac mae nifer o'r gwasanaethau wedi cael anhawster cynnig arbedion cynaliadwy ar gyfer 2014/15. Mae angen gwneud rhagor o waith er mwyn cynnig arbedion effeithlonrwydd sy'n fwy realistig yn 2014/15 ac i'r dyfodol.

3.1.2 Mae swyddogion gwasanaeth wedi gweithio gyda chyfrifwyr gwasanaeth i asesu pa mor ymarferol yw'r cynigion yn y tymor byr. Cymerwyd y pwysau ar y gyllideb hefyd i ystyriaeth.

3.1.3 Mae'r cynigion ar gyfer arbedion i'w gweld yn Atodiad B fel rhestr hir o arbedion posib. Mae'r atodiad hefyd yn dangos y targed yn erbyn pob un o'r arbedion yn seiliedig ar y Strategaeth Ariannol Tymor Canol a ystyriwyd gan y Pwyllgor Gwaith ym mis Gorffennaf.

3.1.4 Mae cynnig i ymgynghori ar y bwriad i ddarparu gwasanaeth Camerau Goruchwilio ar yr Ynys a bydd hun yn cyfrannu £177,000 i gynigion arbedion Gofal Cymdeithasol.

3.2 Cyllidebau Ysgolion

3.2.1 Mae'r setliadau drafft a therfynol o Lywodraeth Cymru yn tybio y byddai cyllidebau dirprwyedig ysgolion yn cynyddu 0.9% neu tua £318k mewn termau ariannol.

- **Demograffeg** : Hwn yw effaith y newid mewn niferoedd disgyblion sydd yn ychydig iawn yn 2014/15;
- **Sefyllfa Ragamcanedig Cyllideb 2013/14 :** Fel yr adroddwyd i Aelodau cyn hyn, disgwylir i wariant yn 2013/14 fod o fewn y gyllideb;
- Yn flaenorol, cymeradwyodd y Pwyllgor Gwaith targed arbedion o £1m ar 4 Tachwedd 2013. Bellach, mae hyn wedi ei leihau i £500k;
- Grant Amddifadedd – Nodwyd cynnydd o £720k ar gyfer 2014/15 ond mae hyn yn cynnwys y cynnydd o 0.9% yng Nghyllideb Ysgol Dirprwyedig hysbyswyd gan Lywodraeth Cymru yn y setliad grant dros dro.
- Cyllid Ôl 16 - Yn dilyn yr adolygiad o'r Adolygiad Cynllunio a Chyllid Ôl 16 yn Mai 2013, mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno newidiadau polisi sy'n effeithio ar ddyraniadau cyllid ar gyfer disgyblion Ôl 16. Mae hyn yn golygu y bydd y dyraniadau cyllid ar gyfer 2014/15 yn seiliedig ar godiadau ar gyfer amddifadedd, teneuwyd y boblogaeth a chyfrwng Cymraeg ac ar ddarparu a gynlluniwyd yn seiliedig ar Werthoedd y Rhaglen. Ar gyfer Ynys Môn, y dyraniad a amcangyfrifwyd ar gyfer 2014/15 yw £2.711m o'i gymharu â £3.012m ar gyfer eleni, toriad o 10%. Hyn yw'r gostyngiad uchaf yng Nghymru ac mae wedi cael ei gapio ar 10% gyda chyfartaledd ar draws Cymru o 5.5%. Mae gwaith pellach yn cael ei wneud i ddyrannu'r gostyngiad cyllid hyn i'r Sector Uwchradd.

Mae cyllideb ddirprwyedig ragamcanedig 2014/15 (ac eithrio grantiau) yn £38.61m, sydd eto i'w gadarnhau'n derfynol.

4. ARIAN PETHAU ANNISGWYL, ARIAN WRTH GEFN A BALANSAU

4.1 Pethau Annisgwyl

4.1.1 Mae'r prif dybiaethau ar gyfer pethau annisgwyl yn adroddiad mis Gorffennaf bellach wedi eu diweddaru fel a ganlyn :-

Pethau Annisgwyl	£000	Sylwadau
Arfarnu Swyddi	1,300	Yn ariannu gwaith sy'n parhau a chyfraniad i'r Arian Wrth Gefn
Perfformiad	190	Yn cael ei gyllido o'r Grant Cytundeb Canlyniad. Cynigiwyd yr un lefel â 2013/14
Cost Newid	500	Y lefel a awgrymir yn parhau heb newid o 2013/14
Diswyddo	900	Gostyngiad o £100k o 2013/14
Cyfraniad o'r balansau	(240)	Er mwyn gallu gosod cyllideb gytbwys

4.2 Arian wrth Gefn a Balansau

4.2.1 Mae'r adroddiad blynyddol ar arian wrth gefn a balansau yn cael ei ystyried gan y Pwyllgor Gwaith yn rhywle arall ar raglen y cyfarfod hwn. Bydd unrhyw newidiadau fydd yn cael eu hargymell gan Aelodau angen eu cynnwys yn y cynigion cyllidebol ar gyfer 2014/15.

4.2.2 Mae'r egwyddorion sydd angen eu hystyried ar werth y balansau a ddelir gan y Cyngor, o ystyried beirniadaeth ddiweddar dros lefel y balansau a gedwir a wnaed gan lywodraeth y DU fel y ganlyn:-

- Mae arian wrth gefn yn gydran bwysig o gynllunio ariannol cynghorau ond ni fyddant yn datrys problemau ariannol yn y tymor hir. Ar eu gorau, nid ydynt ond yn prynu amser i alluogi i newidiadau gwasanaeth gael eu cynllunio i weithredu mewn ffordd drefnus. Yn yr amgylchiadau hyn, mae'n bwysig bod cynghorau'n egluro'n berffaith glir i'r cyhoedd y camau a'r goblygiadau i wasanaethau y disgwylir eu gweld yn y tymor canolog a'r tymor hir;
- Dod i farn am arian wrth gefn - i ba raddau y dylid eu defnyddio neu eu gosod o'r neilltu i gyfarfod ag unrhyw atebolrwydd penodol neu na ragwelwyd yn y dyfodol – ni all ond cael ei wneud yn lleol o fewn sefydliadau unigol;
- Dylai cynghorwyr wneud y penderfyniadau lleol gan roi sylw i wybodaeth glir a llawn a chyngor a ddarperir gan Brif Swyddogion Cyllid.

5. STRATEGAETH ARIANNOL TYMOR CANOLOG A STRATEGAETH EFFEITHLONRWYDD

5.1 Strategaeth Ariannol Tymor Canolog

5.1.1 Yn dilyn diweddaru'r strategaeth ar gyfer y tybiaethau mewn perthynas â chwyddiant, a hefyd nodi bwlch oddeutu £7.6m yn 2014/15 a £15m yn gyffredinol erbyn 2018/19, fe ddylai fod yn bosibl datlbygu cynlluniau i gael arbedion gwirioneddol dros y cyfnod 5 mlynedd i, cyn belled ag sy'n bosibl, ddiogelu llinell flaen. Er mwyn prynu amser i foderneiddio gwasanaethau, mae strategaeth yn ei lle i wneud cais am arian cyfalafu i daenu cost iawndal tâl cyfartal fel sy'n briodol; gohirio cyfraniadau i arian wrth gefn clustnodedig ar sail unwaith ac am byth a defnyddio arian ar gyfer pethau annisgwyl i gyllido'r rhaglen newid.

5.1.2 Mae Ynys Môn yn cynllunio trawsnewid sylweddol i rai o'i wasanaethau, yn arbennig mewn ymateb i bwysau demograffig ac adroddiadau rheoleiddwyr ac i wella'r ddarpariaeth o wasanaethau i'r dyfodol. Mae cynllunio ar gyfer trawsnewid yn cymryd amser, ac y mae lefel cyllideb sail a chapasiti'r Cyngor wedi gwneud hyn yn anodd i weithredu newidiadau mor gyflym ac y byddem yn ei obeithio.

5.1.3 Bydd angen ailymweld ac adolygu'r penderfyniadau a wnaed wrth baratoi'r gyllideb ddisymud ac wedi hynny leihau'r 'bwlch', trwy gydol 2014/15, ac wrth baratoi'r gyllideb ar gyfer 2015/16, yn dilyn caniatáu amser pellach yn 2014/15 i weithredu newid trawsnewidiol.

5.2 Strategaeth Effeithlonrwydd

5.2.1 Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r gwaith paratoi sy'n parhau ar gyfer cyllideb 2014/15. Ochr yn ochr â hyn fe geir rhaglen o waith sy'n edrych ar ddatblygu strategaeth effeithlonrwydd i barhau am 4 blynedd bellach i gyd-fynd â'r pwysau tymor hir sy'n wynebu'r Cyngor.

5.2.2 Cynhaliwyd adolygiadau gwasanaeth ar yr holl wasanaethau ac y maent wedi cynnwys Penaethiaid Gwasanaeth, uwch swyddogion a gwleidyddion a swyddogion cyllid a pholisi. Mae'r adolygiadau gwasanaeth wedi ystyried cyfleon i sicrhau arbedion, effeithlonrwydd a chydweithredu allanol a chyfleon i weithio'n gallach a chydweithredu yn fewnol i wella darpariaeth.

5.2.3 Mae'r arbedion, a all cael eu cyflawni gan eitemau fel gwell caffael a newidiadau gweithredol i gyflawni gwasanaethau, a gafwyd o'r ymarfer wedi eu tynnu at ei gilydd er mwyn darparu strategaeth effeithlonrwydd ddrafft fydd yn cael ei dwyn yn ôl gerbron yr Aelodau yn y flwyddyn newydd. Mae angen gwneud gwaith pellach i feintioli rhai o'r arbedion y gellir eu cael o drawsnewid ac i ddarparu'r lefel o arbedion fydd eu hangen am y 4 blynedd nesaf. Gwneir y gwaith yma fel mae rôl y Bwrddau Rheoli Rhaglen yn datblygu.

5.3 Trefniadau Rheoli Rhaglen

5.3.1 Mae Byrddau Rhaglen yn gweithredu yn barod i ddarparu'r Cynllun Trawsnewid 3 blynedd. Bydd y Byrddau'n adrodd yn ôl yn rheolaidd i'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth ar gynnydd yn erbyn y Cynllun Trawsnewid.

5.3.2 Mae gwaith y Byrddau Rhaglen yn allweddol gyda darparu'r arbedion parhaol sydd eu hangen dros y 4 - 5 mlynedd nesaf i gyfarfod â'r bwlch sy'n cael ei ragweld yn y gyllideb. Bydd y gwaith hwn angen adolygiad o sut y mae'r Cyngor wedi ei strwythuro ac yn gweithredu yn y dyfodol a bydd yn cael ei gefnogi gan uwch staff cyllid i sicrhau bod y cynigion i arbed yn gadarn a chyraeddadwy.

6. DISWYDDIADAU GWIRFODDOL

6.1 Cymeradwyodd y Pwyllgor Gwaith i rolio allan cynllun diswyddiadau gwirfoddol yn ei gyfarfod 4 Tachwedd. Erbyn hyn, derbyniwyd ceisiadau ac fe'i asesir i sicrhau y byddent yn cyflawni arbedion parhaus a fydd yn cyfrannu tuag at darged arbedion cyffredinol y Cyngor.

7. OPSIYNAU AR GYFER PECYN CYLLIDEBOL ARFAETHEDIG

7.1 Cynnig Seiliol

7.1.1 Yn seiliedig ar asesiad o'r cynigion arbed ac ar ymgynghoriad cychwynnol gyda swyddogion ac Aelodau, rwyf yn gallu awgrymu pecyn cyllidebol cychwynnol fel a ganlyn:-

Sail	Comments
5% cynnydd yn y Dreth Gyngor	
Yn darparu cyllid ar gyfer Arfarnu Swyddi ac yn lleihau cyfraniadau i arian wrth gefn clustnodedig	
Yn caniatáu ar gyfer £1.4m Cost Newid	
Darparu twf gwasanaeth o £276k	
Yn diogelu ysgolion	Gweler uchod
Yn cynyddu cyllid ar gyfer Plant y Gofelir Amdanynt ac yn darparu cynnydd demograffig ar gyfer gofal cymdeithasol	Yn unol â'r pwysau a welwyd mewn awdurdodau eraill
Yn cynnwys rhai arbedion cyfyngedig i wasanaethau corfforaethol, tra'n cydnabod yr angen i drawsnewid swyddogaethau swyddfa gefn	Yn galluogi arbedion mewn blynyddoedd i ddod
Gwasanaethau diwylliannol yn cael amser i resymoli'r gwasanaeth	Yn galluogi arbedion mewn blynyddoedd i ddod
Gofal Cymdeithasol Oedolion yn cael amser i drawsnewid gwasanaeth	Yn galluogi arbedion mewn blynyddoedd i ddod

7.1.2 Mae effaith y cynnig seiliol hwn yn cael ei ddangos yn Atodiad A gyda'r manylion am arbedion a thwf yn Atodiadau B a C yn olynol. Mae nifer o opsiynau ar gael yng nghyswllt y cynnig hwn ac fe ellir eu cynnwys yn y papur ymgynghori.

7.1.3 Y symiau ar gyfer y Dreth Gyngor yw bod 1% o gynnydd yn cynhyrchu £291k. Mae hyn yn golygu bod pob 1% sy'n is na'r cynnydd 5% a gynlluniwyd yn y Dreth Gyngor yn ymestyn y bwlch cyllidebol rhyw £291k am y flwyddyn nesaf ac i'r dyfodol. Fy nghyngor i yw y dylai'r cynnydd yn y dreth barhau ar 5%, fel y cynlluniwyd

Cynnydd y Dreth Gyngor	Cynhyrchu £ 000	Ceiniogau'r wythnos annedd Band D
5%	1,455	94c
4.5%	1,310	84c
4%	1,164	76c
3.5%	1,019	66c

8. MATERION AR GYFER PENDERFYNIAD

8.1 Diweddaru'r gyllideb ddisymud ar gyfer eitemau ym mharagraffau 2 a 4.1 fel bod y bwlch cyllidebol yn dod yn £7.661m.

8.2 Yn seiliedig ar y cynnig drafft ym mharagraff 6, gwahoddir y Pwyllgor Gwaith i gymeradwyo'r bidiau twf gwasanaethau yn Atodiad C fel rhan o'r pecyn cyllideb gychwynnol ar gyfer ymgynghori.

B – Ystyriaethau

Gweler uchod

C – Goblygiadau ac Effaith

1	**Cyllid / Adran 151**	Awdur
2	**Swyddog Cyfreithiol / Monitro**	
3	**Adnoddau Dynol**	
4	**Gwasanaethau Eiddo** (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	
5	**Technoleg Cyfathrebu a Gwybodaeth**	
	Cydraddoldeb (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	
7	**Gwrthdlodi a Chymdeithasol** (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	
8	**Cyfathrebu** (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	
9	**Ymgynghori** (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	
10	**Economaidd**	
11	**Amgylcheddol** (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	
12	**Trosedd ac Anhrefn** (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	
13	**Cytundebau Canlyniadau**	

CH – Crynodeb

Mae’r gyllideb ddisymud a gwybodaeth gyllidebol arall yn cael ei ddiweddaru ar gyfer y setliad terfynol ac ar gyfer eitemau eraill.

Yn dilyn ystyried y cynigion arbedion a thwf, mae pecyn cyllidebol cychwynnol wedi ei baratoi gyda nifer o opsiynau tebygol ar gyfer ymgynghori arnynt.

D – Argymell

Bod y Pwyllgor Gwaith yn cymeradwyo cynnig cyllideb gychwynnol ar gyfer ymgynghori ffurfiol ac yn dirprwyo i’r Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) mewn ymgynghoriad gyda’r Deilydd Portffolio Adnoddau, yr awdurdod i gwblhau’r ddogfen ymgynghori ar y gyllideb.

ENW AWDUR YR ADRODDIAD: CLARE WILLIAMS
TEITL SWYDD: PENNAETH SWYDDOGAETH (ADNODDAU)
DYDDIAD: 6 RHAGFYR 2013

Atodiadau:

A - Crynodeb o’r Gyllideb Ddisymud Drafft a’r Bwlch Cyllidebol 2014/15
B - Arbedion Arfaethedig 2014/15
C - Crynodeb o’r Twf Arfaethedig 2014/15

Papurau Cefndirol

Setliad Dros Dro Llywodraeth Cymru Hydref 2013
Setliad Terfynol Llywodraeth Cymru Rhagfyr 2013

ATODIAD A

Crynodeb o'r Gyllideb Ddrafft 2014-15

-	2013/14 Y Gyllideb Sylfaen Presennol	CATC Symudiadau a Nodwyd	Newidiadau Setliad Terfynol	Sefyllfa Ddisymud Drafft ar ôl y setliad terfynol	Cynigion Arbedion (gweler Atodiad B)	Twf Arfaethedig (gweler Atodiad C)	Cyllideb Arfaethedig
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cyfadran							
Addysg Gydol Oes (Yn cynnwys Ysgolion)	47,672	140		47,812	-1,501		46,311
Gwasanaethau Cymunedol	31,933	203		32,136	-1,894		30,242
Datblygu Cynaliadwy	21,347			21,347	-2,969		18,378
Dirprwy Brif Weithredwr	13,583			13,583	-1,052		12,531
Corfforaethol a Craidd Democrataidd	1,579			1,579			1,579
Cyfanswm	**116,114**	**343**	**0**	**116,457**	**-7,416**	**0**	**109,041**
Cyllid Corfforaethol							
Rhyddhad Dewisol o'r Dreth	50			50			50
Rhaglen Blaenoriaethau Fforddiadwy	-355			-355			-355
Ardollau	3,219			3,219			3,219
Cyllido Cyfalaf a Llog	7,185	598		7,783			7,783
Cyfraniad at Cronfeydd Wrth Gefn	500	-500		0			
	10,599	**98**	**0**	**10,697**	**0**	**0**	**10,697**
Arian wrth gefn wedi eu cario ymlaen o 2013/14							
Diwygio Lles	50	-45		5			5
Arian Wrth Gefn Gwelliannau	190			190			190
Arian Wrth Gefn Cost Newid	500			500			500
Arian Wrth Gefn Diswyddiadau	1,000	-100		900			900
Arian Wrth Gefn Cyflogau a Graddio	450			450			450
Arian Wrth Gefn Cyffredinol	350	-298		52			52
	2,540	**-443**	**0**	**2,097**	**0**	**0**	**2,097**
Is-Gyfanswm y Gyllideb Ddisymyd	**129,253**	**-2**	**0**	**129,251**	**-7,416**	**0**	**121,835**
Pwysau:							
- Newid Demograffig		500		500			500
- Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor		400		400			400
- Diwygio Lles		77		77			77
- Amddiffyn Ysgolion		318		318			318
Arian Wrth Gefn Arfarnu Swyddi		1,300		1,300			1,300
Arian Wrth Gefn Corfforaethol ar gyfer Chwyddiant		2,685		2,685			2,685
Cyfraniad oddi wrth Cronfeydd Wrth Gefn		-240		-240			-240
	0	**5,040**	**0**	**5,040**	**0**	**0**	**5,040**
Cyfanswm cyn Arbedion	**129,253**	**5,038**	**0**	**134,291**	**-7,416**	**0**	**126,875**
Ariennir gan:							
Cyllid Allanol Cyfun	100,227	-3,795		96,432			96,432
Y Dreth Gyngor	28,023	1,630		29,653			29,653
Grant Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	458	-458		0			0
Grant Cytundeb Canlyniadau	545			545			545
Cyfanswm Cyllideb	**129,253**	**-2,623**	**0**	**126,630**	**0**	**0**	**126,630**
Bwlch Cyllido	**0**	**7,661**	**0**	**7,661**	**0**	**0**	**245**

ATODIAD B

Crynodeb o Arbedion Arfaethedig	£'000
Dysgu Gydol Oes	
Gwasanaeth Addysg	
Addysg Canolog - Lleihau'r Grant i Neuaddau Pentref a Chanolfannau Cymuned	-20
Addysg Canolog - Rhesymoli Clwbiau Ieuenctid	-24
Addysg Canolog - Lleihau Cefnogaeth i'r Mudiad Meithrin a WPPA	-3
Addysg Canolog - Gweithredu Argymhellion y Grŵp Tasg a Gorffen AAA ar gyfer Cefnogaeth i Integreiddio Gynradd	-80
Addysg Canolog - Cynyddu Rent i Ddefnyddwyr Cymunedol yng Nghanolfan Ieuenctid Jesse Hughes	-1
Addysg Canolog - Defnydd o Grant Cronfa Allanol ar gyfer Canolfan Ieuenctid Jesse Hughes	-20
Addysg Canolog - Lleihau Cyllideb Hyfforddi Blynyddoedd Cynnar	-7
Addysg Canolog - Cefnogaeth Blynyddoedd Cynnar ar gyfer Canolfannau	-13
Addysg Canolog - Lleihau Cefnogaeth Adeiladu Blynyddoedd Cynnar - Lleihau Cynnal a Chadw	-17
Addysg Canolog - Lleihau Oed mynediad Ysgolion o Medi 2014	-210
Addysg Canolog - Lleihau Swyddi Wardeiniaid Cymunedol	-13
Addysg Canolog - Cau Ysgol Llandonna	-82
Addysg Canolog - Defnydd o Gweinyddiaeth Grant SEG	-35
Addysg Canolog - Atal Darparu Pecynnau Ieuenctid	-7
Addysg Canolog - Dyraniad Ychwanegol o Adnoddau Addysg o Grant Cefnogi Refeniw at gyfer Cynnydd yn y nifer Cymwys ar gyfer FSM	-469
Gostyngiad yng Nghyllideb Ysgolion Dirprwyedig	-500
Cyfanswm	**-1,501**
Cyfanswm Dysgu Gydol Oes	**-1,501**
Dirprwy Prif Weithredwr	
Gwasanaethau Canolog	
Refeniws a Budd-daliadau - Newidiadau i Weinyddiaeth Costau Llys	-23
Refeniws a Budd-daliadau - Dileu Swydd Wag Cyfrifydd Incwm o'r Gyllideb	-24
Cyllid – Newidiadau staff	-50
Cyllid - Cefnogaeth Ail-strwythuro Cyfrifeg	-11
Cyllid - Ail-negodi Cytundeb Arian Parod yn cael ei gludo	-12
Cyllid - Atal cynhyrchu taflen Y Dreth Gyngor	-5
Cyllid - Gostwng Cyllideb Printio ag Offer Swyddfa	-25
Cyllid - Gostwng Cyllideb Partneriaeth Caffaeli Gogledd Cymru	-18
Cyllid - Gostwng Cyllideb Offer Cyfrifiadurol	-20
Cyllid - Gostwng Cyllideb Trwyddedau Cyfrifiadur (Hen System Gyllid)	-7
Cyllid - Gostwng Cyllideb Treuliau Teithio	-10
Cyllid - Arbedion Effeithlonrwydd Arall	-7
TGCh - Lleihau Costau Staffio a Gweithredu	-114
Prif Weithredwr - AD Lleihau Cyllideb Hyfforddi Canolog	-39
Prif Weithredwr - AD Dileu Swydd Gweinyddol Datblygu Gweithlu	-20
Prif Weithredwr - Gostwng Mentrau Iechyd a Diogelwch Corfforaethol	-5
Prif Weithredwr - Incwm o Prynu Gwyliau Blynyddol	-5
Cyfreithiol - Cyfuno Rheolaeth Gwasanaethau Pwyllgor a Sgriwtini	-35
CDC - Arbedion Lwfans Aelodau	-88
CDC - Lleihau Cyllideb ar gyfer Gweithgareddau Dinesig a Seremonïol	-24
Cyfreithiol - Dileu Swydd Wag, Swyddog Sgriwtini	-36
Polisi - Lleihau Cyllideb Sioe Môn	-11
Polisi - Adolygu Strwythr Staff ym Mholisi, Gwasanaethau Aelodau a'r Unedau Cefnogi Busnes	-75
Cyfanswm	-664
Corfforaethol	
Penaethiaid Gwasanaeth	-138
Cynnydd yn Grant Cefnogi Refeniw mewn perthynas â Gwasanaethau Cymdeithasol	-250
Cyfanswm	**-388**

Cyfanswm Dirprwy Prif Weithredwr	**-1,052**
Datblygu Cynaliadwy	
Cynllunio	
Lleihau Cyflenwadau a Gwasanaethau	-5
Ail-Strwythuro Rheolaeth Adeiladau - Lleihau staff o un swydd	-25
Ail-Strwythuro Rheolaeth Adeiladau - Integreiddio â Gwynedd	-15
Cyflwyno e-Gynllunio	-20
Incwm o waith yn gysylltiedig â Rhaglen Ynys Ynni	-75
Gofodau Agored - Lleihau gwariant ar Cefn Gwlad ac Arfordir	-3
Cyfanswm	**-143**
Gwarchod y Cyhoedd	
Ail-Strwythuro Gwarchod y Cyhoedd	-105
Incwm o waith yn gysylltiedig â Rhaglen Ynys Ynni	-5
Lleihau Cyflenwadau a Gwasanaethau	-10
Cynyddu Ffioedd a Chostau	-45
Cyfanswm	**-165**
Gwastraff	
Lleihau costau Adeiladau a Thrafnidiaeth yng Ngorsaf Trosglwyddiad Penhesgyn	-50
Lleihau Cyllideb Ôl-Ofal yn Ardal 2 Penhesgyn	-20
Cyllideb gwaith Adain Gwastraff Diwygiedig	-95
Dulliau Diwygiedig o Gasglu Gwastraff o Ebrill 2014	-215
Ariannu Pryniant Biffa o gerbydau newydd	-50
Gostyngiadau Staff	-58
Lleihau Tunelledd Gwastraff Gweddilliol	-140
Diwygio Darpariaeth Cyfleusterau Cyhoeddus	-104
Lleihau Goramser Penhesgyn	-20
Cyfanswm	**-752**
Eiddo	
Ail-strwythuro Timau Eiddo	-180
Rhesymoli Llety Swyddfa	-34
Gostyngiad yn Lwfansau Car a Theithio	-35
Gostyngiad yn Cynnal a Chadw Stadau Diwydiannol ag Eiddo Amrywiol	-31
Gostyngiad yng Nghostau Contractau Glanhau	-40
Gostyngiad yn Gweinyddol Cynnal a Chadw Adeiladau	-39
Gostyngiad yng Ngwariant Amrywiol, Adeiladau Gweinyddol	-5
Gostyngiad mewn Staffio Tymhorol Arforol	-15
Gostyngiad yng Nghynnal a Chadw Arforol	-30
Incwm Arforol	-5
Cynnydd yn Incwm Rentiau Stadau Diwydiannol	-57
Cyfanswm	**-471**
Priffyrdd a Thrafnidiaeth	
Rheolaeth Fflyd: Amnewid Cerbydau diesel am gerbydau LPG	-15
Codi Ffioedd Parcio	-100
Llai o Wasanaethau Bws	-89
Gostyngiad yng Nghyllideb Goleuo Stryd	-200
Gostyngiad yn Staffio	-129
Llai o Niferoedd patrôliau Croesfan Ysgolion	-25
Gostyngiad yn Nghynnal a Chadw Priffyrdd	-475
Gostyngiad yn Traffig a Hawliau Tramwy Cyhoeddus	-25
Cyfanswm	**-1,058**
Datblygu Economaidd	
Cyllideb Gweithredol	-85
Cyllideb Staffio	-54
Cyfanswm	**-139**
Hamdden	
Cyllideb Gweithredol	-41
Cyllideb Staffio	-106
Mewnbynnu Cyllidebau Incwm i Gwrdd a Derbynnebau Cyfredol	-74
Cynnydd Ychwanegol Incwm o 2% ar gyfer Ffioedd a Chostau	-20
Cyfanswm	**-241**
Cyfanswm Datblygu Cynaliadwy	**-2,969**

Cymuned	
Tai	
Adlinio Cyllideb â CRT	-52
Gostyngiad yn nefnydd o Ymgynghorydd Tai Fforddiadwy	-15
Cyfraniad Landlordiad Cymdeithasol Corfrestiedig tuag at gostau gweinyddu'r Cofrestr Dai Cyffredin	-15
Tai - Rhewi Swydd Swyddog Ymwelydd Tai	-15
Tai - Rhewi Swydd Opsiynnau Tai (Digartref)	-10
Tai - Lleihau Costau Gwely a Brecwast drwy ailwampio 2 Anedd Cyngor ar gyfer Llety Dros-dro	-10
Cyfanswm	**-117**
Gwasanaethau Cymdeithasol	
Gofal Cymdeithasol Oedolion - Arbedion i'w cadarnhau	-1,048
Gofal Cymdeithasol Oedolion – Camerau Goruchwilio	-177
Gwasanaethau Plant - Arbedion i'w cadarnhau	-352
Cyfanswm	**-1,577**
Diwylliant	
Ailfodelu Gwasanaeth Llyfrgelloedd	-95
Ymddeoliadau Staff yn Oriel Ynys Môn	-22
Gostyngiadau Gradd ag Oriau Swydd Presennol ar ôl i aelod o staff ymadael	-5
Lleihau Agor Goleudy Ynys Lawd o 7 diwrnod i 6 yn unol a safleodd tymhorol eraill	-4
Gostyngiad yng Nghostau Pennaethiaid Gwasanaeth	-36
Cynhyrchu Incwm - Sesiynnau paranormal dros nos yng Ngharchar Biwmares	-5
Lleihau Cyllideb Hyrwyddiadau Cyffredinol	-4
Lleihau Oriau Agor Carchar Biwmares o 7 diwrnod i 6 yn unol a safleoedd tymhorol eraill	-3
Gostyngiad yng Nghyllideb Cyffredinol Gweinyddiaeth Canolog Hamdden a Threftadaeth	-12
Gostyngiad yn Nosbarthiad Grant Celf i Gyrff Allannol	-5
Lleihau Costau Gwasanaeth Gwybodaeth Teuluoedd	-2
Gostyngiadau Amrywiol o Gyllideb Pennaeth Gwasanaeth a Teithio Canolog	-3
Gostyngiadau Cyffredinol yng Nghyllidebau Cefnogol	-4
Cyfanswm	**-200**
Cyfanswm Cymuned	**-1,894**
Cyfanswm Arbedion Arfaethedig	**-7,416**
Targed Cyfanswm Arbedion	**-7,750**

ATODIAD C

	Crynodeb Bidiau Twf	**£'000**	**Sylwadau**
	Dysgu Gydol Oes		
1	Cyllideb dirprwyedig Ysgol ar gyfer Canolfan Y Bont 2014/2015.	158	Cynnydd i'r gyllideb sail – bydd yn cynyddu'r bwlch yn y gyllideb.
		158	
	Dirprwy Prif Weithredwr		
2	Adnoddau Dynol - diffyg yn y gyllideb Pennaeth Proffesiwn	20	Cyllidir y newid parhaol o'r arian wrth gefn Gwella Perfformiad.
3	Refeniws a Budd-daliadau – Gostyngiad Grant Gweinyddu Budd-dal Tai	48	Cynnydd i'r gyllideb sail – bydd yn cynyddu'r bwlch yn y gyllideb.
		68	
	Datblygu Cynaliadwy		
4	Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd – Ffioedd Rheoliadau Adeiladau	50	Cynnydd i'r gyllideb sail – bydd yn cynyddu'r bwlch yn y gyllideb.
		50	
	Cyfanswm	**276**	